ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka
a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **P. Č.**, zastoupeného Mgr. Václavem Jindrou, advokátem se sídlem Pařížská 22, Praha 1, proti žalovanému: **Česká advokátní komora,** se sídlem Národní 118/16, Praha 1, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2011, č. j. 10 Ca 151/2009 - 104,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokáta Mgr. Václava Jindry **se určuje** částkou 2880 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Průběh řízení

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížností brojí proti rozsudku městského soudu, kterým bylo (I.) zastaveno řízení o žalobě s návrhem, aby bylo České advokátní komoře

(„žalovaná“) zakázáno nezákonně úkolovat určeného advokáta v neprospěch stěžovatele proti zásadám výkonu advokátské funkce, a dále byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalované (II.) ze dne 16. 2. 2009, č. j. 250/09, a (III.) ze dne 11. 3. 2009, č. j. 495/09.

[2] Označeným rozhodnutím ze dne 16. 2. 2009 žalovaná určila podle ustanovení § 18 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii ve znění pozdějších předpisů, stěžovateli k poskytování právní služby advokáta JUDr. Bohuslava Petra. Následně však žalovaná rozhodnutím ze dne 11. 3. 2009 toto určení zrušila, a to z důvodu poskytnutí příslušné právní služby.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Stěžovatel kasační stížnosti napadá výrokové části II. a III. napadeného rozsudku a uvádí, že spornou otázkou nebylo, zda měl udělit plnou moc advokátovi, a ani to, zda právní rozbor JUDr. Petra může věcně obstát, nýbrž, zda tento posudek je splněním právní služby. Není ani pravdou, že podmínky stanovené rozhodnutím o určení advokáta představovaly pouze opis zákona. Rozhodnutí vydaná žalovanou jsou vadná, a to formálně i materiálně. Stěžovatel nesouhlasí rovněž s tím, že jeho návrh je „zjevně neoprávněným nárokem“, resp. že se v jeho případě jedná o zjevně bezdůvodné uplatňování práva.

[4] Stěžovateli není rovněž zřejmé, zda městský soud provedl ústní jednání; navíc v protokole o jednání jsou uvedeni čtyři soudci, ačkoliv rozhodoval tříčlenný senát. Vytýká soudu rovněž, že ve správním spise jsou písemnosti podléhající povinnosti mlčenlivosti, vynesené z advokátského spisu.

III. Vyjádření žalované

[5] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že v daném případě byl advokát stěžovateli určen s tím, že poskytnutí právní služby je splněno i tehdy, vypracuje-li advokát právní rozbor případu s odůvodněním, že se jedná o uplatňování zjevně neoprávněných nároků (§ 18 odst. 2 zákona o advokacii). Tento postup byl proto zákonný.

[6] Rozhodnutí o určení advokáta je svojí povahou uložením kontraktační povinnosti konkrétnímu advokátovi a rozhodnutí o zrušení určení vychází ze stejného principu, kdy „smluvní“ advokát může ze zákonem stanovených důvodů smlouvu vypovědět, případně může požádat o zrušení určení. Jelikož v této věci měl určený advokát posoudit právní stav z hlediska důvodnosti a přípustnosti podání ústavní stížnosti a dospěl k názoru, že stěžovatel uplatňuje neoprávněný nárok, bylo postupováno v souladu se zákonem.

[7] Žalovaná má za to, že obě její rozhodnutí jsou v pořádku i z formálního hlediska: obsahují označení účastníků řízení, výrok i odůvodnění.

[8] K otázce jednání před městským soudem žalovaná poukazuje na to, že jednání bylo nařízeno, avšak stěžovatel se na ně nedostavil. Jednání nařízené na 10. 2. 2011 bylo odročeno z důvodů na straně stěžovatele, který požádal o ustanovení zástupce pro toto ústní jednání a této žádosti soud vyhověl.

[9] Žalovaná navrhuje kasační stížnost zamítnout a požaduje přiznání nákladů řízení vůči stěžovateli.

IV. Argumentace soudu

[10] Stěžovatel výslovně neoznačuje žádný kasační důvod zakotvený v ustanovení § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), nicméně z obsahu kasační stížnosti je patrno, že namítá nezákonnost napadeného rozsudku a vady řízení, což představuje důvody uvedené v písm. a) a d) cit. zákonného ustanovení.

[11] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nenařízení jednání před městským soudem, jelikož pokud by tato námitka byla důvodná, bylo by nutno napadený rozsudek zrušit a nebyl by tím pádem dán prostor pro vypořádání námitek ostatních. Veřejnost a ústnost jednání totiž představuje jednu z ústavních záruk spravedlivého procesu (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a bez nařízení jednání může krajský (resp. městský) soud rozhodnout dle ustanovení § 51 s. ř. s. pouze tehdy, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí.

[12] V nyní projednávané věci z obsahu spisu plyne, že stěžovatel byl k ústnímu jednání nařízenému na 10. 2. 2011 městským soudem řádně předvolán (č. l. 78). Stěžovatel následně požádal o „ustanovení zmocněnce" k tomuto jednání a tuto žádost odůvodnil tím, že je třeba znalost v oboru právo a navíc stěžovatel není schopen s ohledem na svůj zdravotní stav a nedostatek prostředků cestovat do Prahy. V návaznosti na to městský soud usnesením ze dne 3. 2. 2011, č. j. 10 Ca 151/2009 - 84, stěžovateli pro ústní jednání ustanovil zástupcem advokáta Mgr. Ondřeje Dlouhého. Současně odročil ústní jednání na 10. 3. 2011 tak, aby ustanovený zástupce měl dostatečný prostor pro seznámení se s věcí. Na toto jednání se stěžovatel nedostavil , nicméně přítomen byl jeho zástupce Mgr. Dlouhý.

[13] Zdejší soud proto uzavírá, že tato námitka není důvodná, jelikož k nařízení jednání před městským soudem došlo a byl mu přítomen zástupce stěžovatele, ustanovený soudem na jeho žádost. Ve skutečnosti, že tohoto jednání nebyl přítomen též stěžovatel, nelze spatřovat jakékoliv pochybení městského soudu, jelikož neexistuje povinnost, nýbrž toliko právo, účastníků řízení se jednání osobně účastnit. Za situace, kdy stěžovatel byl zpraven o termínu jednání a soudu sdělil, že není schopen se žádných jednání účastnit, pak nemá sebemenší logiku domnívat se, že se soud dopustil nezákonnosti, když rozhodl bez jeho přítomnosti.

[14] Zcela bezpředmětná je rovněž námitka, že protokol u jednání uvádí čtyři soudce tříčlenného senátu. Ve skutečnosti se totiž jedná o soudce tři; pouze Mgr. J. Kašpar je v protokolu ještě jednou jmenovitě uveden jako pověřený člen senátu (č. l. 101).

[15] K namítané nezákonnosti postupu žalované a následného právního posouzení provedeného městským soudem Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii platí, že ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani se nemůže domoci poskytnutí právních služeb podle tohoto zákona, má právo, aby mu Komora na základě jeho včasného návrhu advokáta určila. „*V rozhodnutí o určení advokáta Komora vymezí věc, v níž je advokát povinen právní služby poskytnout, jakož i rozsah těchto služeb. Komora může v rozhodnutí o určení advokáta stanovit i další podmínky poskytnutí právních služeb, včetně povinnosti poskytnout právní pomoc bezplatně nebo za sníženou odměnu, pokud to odůvodňují příjmové a*

majetkové poměry žadatele. Komorou určený advokát je povinen právní služby žadateli poskytnout za Komorou určených podmínek. To neplatí, jsou-li dány důvody pro odmítnutí poskytnutí právních služeb uvedené v § 19 nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva; v těchto případech advokát o důvodech neposkytnutí právních služeb bez odkladu písemně vyrozumí žadatele a Komoru. Určení advokáta Komorou nenahrazuje plnou moc vyžadovanou zvláštními právními předpisy k obhajobě toho, jemuž byl advokát Komorou určen, v trestním řízení nebo k jeho zastupování v jiném řízení."

[16] V nyní projednávané věci byl stěžovateli určen shora citovaným rozhodnutím žalované ze dne 16. 2. 2009 advokát JUDr. B. Petr, a to v právní věci posouzení právního stavu z hlediska důvodnosti a přípustnosti podání ústavní stížnosti ve věci vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 8 Co 2457/08, příp. podání a zastoupení v řízení u Ústavního soudu (bod 4 rozhodnutí). Současně bylo v tomto rozhodnutí uvedeno, že poskytnutí právní služby je splněno i v případě vypracování právního rozboru s odůvodněním, že se jedná o uplatňování zřejmě neoprávněných nároků. Právě tento rozbor jmenovaný advokát učinil a dospěl v něm k závěru, že soud nebyl k projednání věci příslušný ve smyslu ustanovení § 80 o. s. ř., resp. že nelze spatřovat pochybení soudu v tom, že zastavil řízení pro nezaplacení soudního poplatku, aniž přihlédl k žádosti stěžovatele, kterou však obdržel teprve po tomto pravomocném rozhodnutí.

[17] Za této situace má zdejší soud ve shodě s městským soudem za to, že žalovaná postupovala zcela v souladu se zákonem, když následně určení advokáta zrušila z důvodu poskytnutí právní služby.

[18] Stěžovatel se mýlí, pokud se domnívá, že určení advokáta musí vést vždy k tomu, že jej bude zastupovat v řízení před soudem. Jak totiž plyne z citovaného ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii, v případě bezdůvodného uplatňování nebo bránění práva k poskytnutí právní služby spočívající v zastupování v řízení před soudem dojít nemusí a určený advokát tuto právní službu není povinen poskytnout. To se stalo v daném případě a zdejší soud nemá žádný důvod se domnívat, že skutečnosti, plynoucí z citovaného právního rozboru JUDr. B. Petra, zavdávají jakoukoliv rozumnou pochybnost v tom smyslu, že se zde nejednalo o zjevnou neoprávněnost nároků uplatňovaných stěžovatelem.

[19] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje ani s námitkou brojící proti použité formulaci o „zjevně neoprávněném nároku". Má totiž za to, že se v daném případě jedná o synonymum zákonného pojmu „bezdůvodné uplatňování práva", takže ani v tomto směru se nejedná o nezákonnost.

[20] Pokud stěžovatel brojí proti tomu, že v připojeném správním spise jsou písemnosti podléhající mlčenlivosti, je třeba konstatovat, že v rámci přezkumu správních rozhodnutí musí mít správní soud možnost přezkoumat podklady, z nichž správní orgán při svém rozhodování vycházel. V opačném případě by totiž vydané rozhodnutí bylo zpravidla nepřezkoumatelné. Ani tato námitka proto není důvodná.

[21] Konečně námitka, podle níž rozhodnutí žalované č. j. 495/09 je formálně i materiálně vadné, není nikterak blíže vysvětlena. Jen v obecné rovině k ní proto soud konstatuje, že podle ustálené judikatury Ústavního soudu i soudů správních platí, že správní rozhodnutí je třeba vykládat materiálně a nikoliv formálně, takže samotná absence zažité formy rozhodnutí ještě sama o sobě neznamená, že se o rozhodnutí nejedná,

případně, že je nutno je rušit jen pro absenci této formy. Ani tato námitka proto není důvodná.

[22] Nejvyšší správní soud kasační stížnost se shora uvedených důvodů jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[23] O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovaná v řízení plně úspěšná sice byla, nicméně nevznikly jí náklady řízení nad rámec její běžné činnosti. Ve vyjádření ke kasační stížnosti sice náklady řízení uplatňuje, nicméně je třeba vidět, že v tomto případě Česká advokátní komora rozhoduje jako veřejnoprávní korporace vrchnostenským způsobem a pojmovým znakem této činnosti je též vyjádření k návrhu podanému u soudu, kterým je toto rozhodnutí zpochybněno. Žádné zvláštní náklady, které by se výkonu této její běžné činnosti vymykaly, přitom zjevně nevznikly.

[24] Stěžovateli byl zástupcem pro řízení o kasační stížnosti ustanoven advokát Mgr. Jindra; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Ustanovenému advokátovi náleží v souladu s § 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za jeden úkon právní služby (převzetí věci spočívající ve studiu spisu – viz č. l. 142) ve výši 2100 Kč, a náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, tedy 2400 Kč, navýšených o 480 Kč (20% DPH). Celková částka 2880 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Mgr. Jindra sice u soudu nárokoval uhrazení odměny celkem za dva právní úkony, nicméně soud seznal, že za situace, kdy tento advokát neučinil žádný procesní úkon (např. doplnění kasační stížnosti) a ani jinak nedoložil, že např. se stěžovatelem osobně jednal, lze uznat toliko úkon jediný.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. prosince 2011

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu